

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/16/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8124200206
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8124200206.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcov: 1./ W. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. O. XX, XXX XX H. I. O., 2./ R.. V. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. O. XX, XXX XX H. I. O., obaja právne zastúpení: Advokátska kancelária VOLČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Mlynská 27, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 55 968 058, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátene názov: VÚB, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, právne zastúpený: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o zaplatenie 10.208 eur, o odvolaní žalobcov a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7Csp/4/2024-126 zo dňa 31. marca 2025, takto jednohlasne

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch I., II. a III.
- Zrušuje rozsudok vo výrokoch IV. a V. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudok rozhodol tak, že:

„I. Súd určuje, že zmluvná podmienka obsiahnutá v Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa XX.XX.XXXX v článku 7, bod 44 a 44.1. v znení: „Banka môže požadovať, aby klient vrátil celú poskytnutú sumu úveru s príslušenstvom, ktorá sa na požiadanie veriteľa stane okamžite splatnou v prípade, ak klient je v omeškaní s úhradou viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky alebo čiastočného plnenia splátky počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace a bol na ich zaplatenie písomne vyzvaný,“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka obsiahnutá v Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa 01.07.2013 v článku 7, bod 36 v znení: „Banka je oprávnená žiadať od klienta zaplatenie celej pohľadávky banky, ktorá sa stane okamžite splatnou, ak je klient v omeškaní s úhradou jednej splátky alebo čiastočného plnenia jednej splátky počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace a to za podmienok ustanovených v § 53 ods. 9, § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka,“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Vo vzťahu k výrokom I. a II. majú žalobcovia vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto.

IV. Žalobu žalobcov o zaplatenie sumy vo výške 10.208 Eur zamieta.

V. Vo vzťahu k výroku číslo IV. priznáva žalovanému vo vzťahu k žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne posúdil ustanovením § 52, § 53, § 54 ods. 1, 2, 3, § 451 ods. 1, 2, § 456 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 298 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

3. Vychádzal zo zistenia, že Zmluva o poskytnutí úveru Hypopôžička číslo U zo dňa XX.XX.XXXX, ktorá bola uzatvorená medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Touto zmluvou poskytol žalovaný ako veriteľ žalobcom ako dlžníkom úver vo výške 15.000 eur. Súd prvej inštancie z obsahu tejto zmluvy zistil, že v článku 2. zmluvy je ustanovenie, podľa ktorého v prípade nesplácania úveru je banka oprávnená postupovať podľa príslušných ustanovení obchodných podmienok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto úverovej zmluvy. Podľa článku 3., bod 3. zmluvy, klient potvrdzuje, že sa pred podpisom tejto úverovej zmluvy oboznámil so znením obchodných podmienok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto úverovej zmluvy a s ich obsahom súhlasí. Z listiny označenej ako vyhlásenie splatnosti úveru zo dňa 09.07.2014 mal súd za preukázané, že veriteľ úver zosplatnil ku dňu 09.07.2014 a vyzval žalobcov na zaplatenie dlžnej sumy vo výške 15.229,81 eura, ku ktorej bolo potrebné pripočítať poplatky a zmluvnú pokutu spolu vo výške 390,76 eura. Žalovaný v prebiehajúcom súdnom spore súdu predložil Obchodné podmienky VÚB a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžičky, ktoré boli účinné ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, t.j. ku dňu 11.06.2010, ako aj Obchodné podmienky účinné v čase vyhlásenia zosplatnenia úveru jednostranným právnym úkonom veriteľa ku dňu 01.07.2013, pričom nespornou skutočnosťou bolo, že tieto obchodné podmienky neboli podpísané žalobcami ako dlžníkmi z úverového vzťahu. Samotný článok zmluvy, že v prípade nesplácania úveru je banka oprávnená postupovať podľa príslušných ustanovení OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto úverovej zmluvy v spojení s článkom 3., bod 3.3. zmluvy, kde samotní dlžníci v tomto spore žalobcovia prehlásili, že sa oboznámili s OP, ktoré sú ich neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy a s ich obsahom súhlasia, považoval súd prvej inštancie za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktorá má za následok, že na spotrebiteľa je de facto prenášané dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzatvorenia úverovej zmluvy. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potenciálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Uvedenými zmluvnými podmienkami sa na spotrebiteľa neprijateľne prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s esenciálnymi informáciami podstatnými pre posúdenie vhodnosti a únosnosti úveru podľa zmluvy v kontexte jeho majetkových pomerov a finančných možností. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si povinností veriteľa zo zákona. Priemerný spotrebiteľ nemusí byť znalý povinností, ktoré veriteľovi ukladá zákon. Žalobcovia v žalobnom petite žiadali vysloviť neprijateľnú zmluvnú podmienku v časti vyhlásenia zosplatnenia úveru, ktoré boli upravené iba v obchodných podmienkach účinných v čase vzniku zmluvného vzťahu a rovnako účinných v čase, keď veriteľ jednostranným právnym úkonom dňa 09.07.2014 zosplatnil predmetný úver. Súd prvej inštancie takto formulované ustanovenia zmluvných podmienok považoval za neprijateľné a v tejto súvislosti sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou žalobcov. Obchodné podmienky žalovaného boli doslova písané milimetrovým, malým, neprehľadným písmom, kde je množstvo ustanovení, ktoré navyše ani žalovaný nepreukázal, aby boli doručené žalobcom ako dlžníkom z úverovej zmluvy. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zakotvenie tak podstatnej zmluvnej podmienky, akou je zosplatnenie pohľadávky iba do obchodných podmienok, nie je možné hodnotiť inak ako nekalú obchodnú prax už len z dôvodu, že tieto podmienky obsahujú rozsiahly text, pričom spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy reálne nemá ani najmenšiu možnosť sa s takýmito podmienkami oboznámiť, uvedomiť si ich dôsledky. Preto takémuto konaniu dodávateľa nemožno priznať právnu ochranu, nakoľko takýmto konaním si môže dodávateľ vymôcť aj podmienky, ktoré výrazne zhoršujú postavenie spotrebiteľa oproti dodávateľovi. Preto takéto konanie žalovaného ako dodávateľa a veriteľa z úverovej zmluvy je možné jednoznačne hodnotiť ako nekalú obchodnú prax, keďže nastávajú pochybnosti o tom, prečo tak dôležitú a podstatnú vec, akou je vyhlásenie mimoriadne

splatnosti úveru, najmä za akých podmienok môže veriteľ pristúpiť k predčasnému zosplatneniu úveru, spotrebiteľ tým môže byť sankcionovaný, je z jeho strany schovávané len do obchodných podmienok a prečo nie do samotnej zmluvy a aké pohnútky vôbec viedli veriteľa k tomu, že sa tejto závažnej veci, akou je strata výhody splátok, nevenuje priamo v spotrebiteľskej zmluve. Žalovaný v tomto spore hodnoverne súdu nepreukázal, že spotrebiteľa, v tomto prípade žalobcov informoval o tom, že si môže uplatniť právo uvedené v § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zdôraznil, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo potrebné do každej zmluvy dodávať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nezodpovedá zásade profesionality a poctivosti, ak sa do nich vkladajú dojednania, ktoré sú pre uzavretie zmluvy podstatné z hľadiska informovania spotrebiteľa, respektíve, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné. Ak takéto podstatné ustanovenie dodávateľ zahrnie do všeobecných obchodných podmienok, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. K argumentácii žalovaného, že zmluva bola uzatvorená v roku 2011 s poukazom na podanie tejto žaloby po niekoľkých rokoch zo strany žalobcu, súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019, ktorý uviedol, že zánik záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy nemá právny význam. Opačný názor by znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde.

4. K žalovanému nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia súd prvej inštancie uviedol, že pre záver o dôvodnosti nároku uplatňovaného žalobcami voči žalovanému titulom bezdôvodného obohatia bolo treba, aby žalobcovia preukázali, že medzi nimi a žalovaným právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikol, t.j., aby preukázali, že žalovaný v konkrétnej výške bezdôvodné obohatenie získal, že im v konkrétnej výške vznikla majetková ujma, ako aj príčinnú súvislosť medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy. V tomto prípade súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia svoj nárok vymedzili ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 10.208 eur, ktoré pozostáva z 80 splátok po 127,60 eura, splatných od splatnosti splátky v čase vyhlásenia rozhodnutia až do 20.11.2031. K tomuto nároku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia neunesli jednak povinnosť tvrdenia, ale aj s tým spojenú dôkaznú povinnosť, čo má za následok zamietnutie žaloby v tejto časti pre neunesenie dôkazného bremena. Z listinných dôkazov, ktoré boli zo strany žalobcov súdu prvej inštancie predložené mal za preukázané, že dlh vo vzťahu k Všeobecnej úverovej banke plnila za žalobcov spoločnosť E. keďže Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 29C/22/2018-469 rozhodol o povinnosti žalobcov zaplatiť tejto spoločnosti spoločne a nerozdielne sumu vo výške 28.484,29 eura. Súd prvej inštancie bol tak toho názoru, že medzi žalovaným a žalobcami nevznikol záväzkovo-právny vzťah vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia. Naopak, skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia posúdil súd podľa § 454 Občianskeho zákonníka, ktorý je presným opakom skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V tomto prípade išlo o právo veriteľa prijať predmet plnenia a bezdôvodné obohatenie vzniklo nezávisle na osobe veriteľa tým, že mu plnil niekto iný, t.j. spoločnosť E. namiesto toho, kto mal túto povinnosť, t.j. povinnosť mali dlžníci v zmysle zmluvy o poskytnutí úveru Hypodôžička zo dňa 18.11.2011. Z tohto dôvodu bol ich žalobný návrh v tejto časti v celom rozsahu ako nedôvodný zamietnutý.

5. Proti výrokom I., II. a III. rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I., II. a III. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne, ak bude mať podmienky na rozhodnutie vo veci za splnené, aby vo veci sám rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne. Už z VOP platných a účinných v čase uzatvárania zmluvy o spotrebiteľskom úveru vyplývalo veriteľovi oprávnenie pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Následná úprava VOP vo vzťahu k vyhláseniu okamžitej splatnosti úveru, iba reagovala na zmenu právnej úpravy, ktorá nastala vo vzťahu k zosplatneniu úveru. V žiadnom prípade sa však nejednalo o nové oprávnenie veriteľa, ktoré by bolo do VOP zaradené až následne, t. j. niekoľko rokov po uzatvorení zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Sám konajúci súd vo svojom rozhodnutí poukázal na príslušné ustanovenie Občianskeho zákonníka, z ktorého jasne vyplýva možnosť veriteľa domáhať sa zosplatnenia poskytnutého úveru, v prípade omeškania so zaplatením splátok poskytnutého úveru. Pritom v každom jednotlivom prípade, t. j. tak pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj v čase vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru postupoval žalovaný v súlade so zákonom a znenie vzťahujúce sa k vyhláseniu okamžitej splatnosti úveru obsiahnuté v oboch VOP vždy odzrkadľovalo príslušnú právnu úpravu. Žalovaný v tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd by mal odpovedať na otázku, či môže byť ustanovenie zmluvy, resp. VOP odzrkadľujúce zákonnú právnu úpravu vyhlásené za neprijateľné. V neposlednom rade, žalovaný

poukázal na to, že aj v prípade, ak by takéto ustanovenie vôbec nebolo v zmluvnej dokumentácii obsiahnuté, možnosť veriteľa domáhať sa vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru by s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia zostala zachovaná. Poukázal na zásadu „Ignorantia legis non excusat“, ktorá sa vzťahuje aj na žalobcov hoci v postavení slabšej strany konania. Žalobcovia preto museli mať vedomosť o následkoch nesplnenia povinnosti splácať poskytnutý úver riadne a včas, nakoľko tento následok vyplýval priamo zo zákona.

6. Proti výrokom IV. a V. rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia. Navrhli zmenu rozsudku v zamietavom výroku IV. tak, že odvolací súd uloží žalovanej banke povinnosť vydať žalobcom v budúcnosti zročné splátky od splátky splatnej po rozhodnutí odvolacieho súdu až po ostatnú splátku úveru splatnú v roku 2031. Uviedol, že Okresný súd rozhodol správne o tom, že zmluvná podmienka o predčasnej splatnosti je neprijateľná a že je preto absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Žalovaná banka prijala titulom predmetnej úverovej zmluvy splátky splatné až po rok 2031 na základe neplatnej zmluvnej podmienky. Banka preto má právnu povinnosť vrátiť tieto splátky a nikto iný ako žalobcovia z úverového vzťahu nie je oprávnený tieto splátky žiadať späť. Banka prijala splátky až po rok 2031 na základe žiadneho iného vzťahu než na základe úverovej zmluvy so žalobcami. To by ani nemalo byť sporné, pretože banka považovala úver za vyplatený. Preto by nemal byť spor v tom, že banka je z bezdôvodného obohatenia jediným povinným subjektom z neoprávneného prijatia budúcich splátok. Vo vzťahu k subjektu oprávnenému žiadať vydanie bezdôvodného obohatenia bol spor o vydanie bezdôvodného obohatenia medzi E. a žalobcami právoplatne vyriešený. Právny vzťah žalobcov so E. bol judikovaný ako absolútne neplatný a aj v tomto vzťahu vznikli nároky z bezdôvodného obohatenia. Žalobcovia musia vrátiť spoločnosti E. s.r.o. to, čo z neplatného právneho úkonu prijali, vrátane platby, ktorá bola poukázaná banke ako splátky ich úveru splatné do roku 2031. Banka bola len platobným miestom, na ktoré spoločnosť E. s.r.o. plnila zo vzťahu so žalobcami, ktorým žalobcovia sledovali svoje oddĺženie sa od banky. Banka so spoločnosťou E. s.r.o. nemala žiadnu zmluvu. Ak by mal platiť záver prvoinštančného súdu, potom vznikne až absurdná situácia, že banka vzniknuté obohatenie z prijatia splátok úveru žalobcov splatných až po rok 2031 by mala plniť spoločnosti E. s.r.o., no z neplatného vzťahu už na vydanie bezdôvodného obohatenia boli právoplatne zaviazaní platiť spoločnosti E. s.r.o. žalobcovia. Spoločnosť E. s.r.o. by tak získala dvojnásobok čiastky, ktorej zodpovedá plnenie budúcich splátok úveru žalobcov po rok 2031. Prvoinštančný súd nesprávne aplikoval § 451 a § 454 Občianskeho zákonníka. Týmto rozsudkom sa v časti o nápravu nenastolil stav podľa judikatúry nielen vnútroštátnej týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy (resp. jej časti), ale ani podľa rozsudkov Súdneho dvora EÚ, podľa ktorých sa pri konštatácii neprijateľnosti zmluvnej podmienky má nastoliť stav, ako keby neprijateľná zmluvná podmienka nikdy neexistovala (napr. rozsudky Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-230/24 a C-224/19). Žalobcovia žiadnym platným právnym úkonom neprivedili právny stav, že by svoje nároky z titulu neprijateľnosti zmluvnej podmienky o predčasnej splatnosti úveru postúpili na E. s.r.o. Spoločnosť E. s.r.o. nie je oprávnená domáhať sa voči banke plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky o predčasnej splatnosti úveru.

7. K odvolaniu žalobcov podal vyjadrenie žalovaný. Opätovne uviedol, že zmluvné podmienky, ktoré konajúci súd vyhlásil za neprijateľné, len odzrkadľujú príslušnú právnu úpravu obsiahnutú v § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia v danom konaní nepreukázali naplnenie predpokladov na vznik právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia. Na žalobcoch spočívalo dôkazné bremeno preukázať, že skutočne došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Túto situáciu je možné subsumovať pod ustanovenie § 454 Občianskeho zákonníka, keďže za žalobcov plnila spoločnosť E. s.r.o.. Uviedol, že zo strany žalobcov nedošlo v rámci súdneho konania k spochybneniu platnosti vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru. Napokon ani konajúci súd nevyslovil záver, že by bolo zosplatenie úveru vykonané v rozpore so zákonom. Vzhľadom na uvedené nie je možné spochybňovať platnosť vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru.

8. K odvolaniu žalovaného podali vyjadrenie žalobcovia. Uviedli, že žalovaný tvrdí, že aj v prípade, ak by predčasná splatnosť úveru nebola dohodnutá v zmluve, možnosť domáhať sa vyhlásenia okamžitej splatnosti by „s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia zostala zachovaná.“ Toto jej tvrdenie je v rozpore so znením § 565 Občianskeho zákonníka, ktorý predčasnú splatnosť úveru výslovne podmieňuje existenciou dohody („..., len ak to bolo dohodnuté...“). Žalovaná ďalej tvrdí, že zmluvná podmienka o predčasnej splatnosti vychádza z textu zákona a preto nemôže byť neprijateľná. To je síce pravda, no nie za stavu, že takýto právny predpis Súdny dvor EÚ vyhlási za rozporný s právom Európskej

únie, ako sa to v tomto prípade stalo rozsudkom C-598/21. Čo sa týka spätných účinkov rozsudku C-598/21, tu už žalobcovia doposiaľ súdu predložili argumenty, prečo sa má výklad podaný Súdny dvorom EÚ použiť aj na náš prípad so žalovanou bankou. Podstata spočíva v tom, že Súdny dvor EÚ už vysvetlil, že normy práva EÚ mali byť vždy takto vykladané už od ich schválenia príslušným európskym normotvorcom. Dokonca voči rovnakej žalovanej banke v obdobnom spore už existuje rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 20Co 99/2019. Prvoinštančný súd síce priorizoval ako dôvod neprijateľnosti zmluvnej podmienky jej netransparentnosť, no zároveň sa stotožnil aj s ďalšími nami uvádzanými dôvodmi neprijateľnosti. Ide o nedostatok proporcionality medzi výškou omeškaných splátok a následkom, ktorým je povinnosť vrátiť celý zostatok dlhu. Druhým dôvodom je, že predmetná zmluvná podmienka neuvádzala korektné riešenie zvrátenia účinkov predčasnej splatnosti.

9. K vyjadreniu žalobcov podal vyjadrenie žalovaný. Uviedol, že žalobcovia sa vo svojom vyjadrení žiadnym spôsobom nevenovali nosnej argumentácii žalovaného obsiahnutej nie len v jeho odvolaní, ale aj v predchádzajúcom konaní, v zmysle ktorej, nie je možné zmluvné dojednanie reflektujúce na právnu úpravu považovať za neprijateľné. Opätovne uviedol, že podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ, najmä v rozsudkoch C-26/13 (Kásler) a C-421/14 (Banco Primus), platí, že zmluvná podmienka, ktorá zodpovedá alebo reprodukuje vnútroštátnu právnu normu, nemôže byť označená za neprijateľnú. Nie je pritom rozhodujúce, či je zmluvná podmienka uvedená priamo v texte zmluvy alebo v jej prílohe (VOP), pokiaľ je formulovaná jednoznačne, je pre spotrebiteľa dostupná a neprekvapivá. Zmluvná podmienka o zosplatnení úveru v prípade omeškania nevedie k nerovnováhe medzi právami a povinnosťami strán, pretože jej účelom je len ochrana veriteľa pred dlhodobým neplnením povinnosti zo strany spotrebiteľa. Takáto podmienka je obvyklá, primeraná a nepredstavuje jednostranné zvýhodnenie jednej zo strán. Žalobcovia mali navyše možnosť predísť zosplatneniu riadnym splnením svojich zmluvných povinností.

10. K vyjadreniu žalovaného podali vyjadrenie žalobcovia. K argumentácii žalovaného týkajúcej sa nemožnosti označenia zmluvného dojednania reflektujúceho právnu úpravu za neprijateľné uviedli, že túto právnu otázku posúdil Krajský súd v Prešove práve v tej veci, v ktorej bol podaný výklad zo strany Súdneho dvora Európskej únie C-598/21 (sp. zn.: 20Co/99/2019) a Súdny dvor EÚ sa (ne)účinnosťou euronekonformnej právnej úpravy zaoberal v rozsudku C-485/19. Stručne povedané, námietka žalovanej by mala relevanciu, no nie za stavu, že poukazuje na právnu úpravu, ktorú Súdny dvor EÚ vyhlásil za odporujúcu právu EÚ. Žalobcovia nenamietajú, že porušenie povinnosti pri splácaní úveru je závažným porušením zmluvy. Preto sa ani nemienia brániť sankciám ako sú napr. úroky z omeškania (§ 517 Občianskeho zákonníka) či náhrada škody (§ 519 Občianskeho zákonníka) a pod.. Nezaplatenie splátok úveru ale nie je jediné kritérium, ktoré sa má skúmať pri realizácii testu neprijateľnosti na účely výkladu čl. 6 smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Nemenej závažným je kritérium o proporcionality medzi porušením zmluvnej povinnosti (omeškané splátky) a následkom (povinnosť zaplatiť naraz celý zostatok dlhu). Rovnako relevantné je kritérium o možnosti odvrátiť následky zosplatnenia úveru. Zmluvná podmienka žalovanej o predčasnej splatnosti úveru však žiadne z takýchto kritérií nezmiňuje.

11. K vyjadreniu žalobcov podal vyjadrenie žalovaný. Opätovne uviedol, že v danom prípade zákonná úprava obsiahnutá v príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka týkajúca sa vyhlásenia okamžitej splatnosti úveru prevzatá do obchodných podmienok žalovanej ako poskytovateľa služieb na finančnom trhu odzrkadľuje konanie žalovanej v súlade so zákonom a v jeho medziach. Z uvedeného preto nie je možné vyvodit' záver o neprijateľnosti zmluvného dojednania, ktoré reflektuje na právnu úpravu a to vo všetkých fázach zmluvného vzťahu.

12. K vyjadreniu žalovaného podali vyjadrenie žalobcovia. V prílohe vyjadrenia predložili nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 641/2024 zo dňa 17.06.2025. Poukázali na bod 33 nálezu, kde v poslednej vete Ústavný súd uviedol, že v zmysle predmetného rozsudku ani zmluvná klauzula o možnosti predčasného zosplatnenia úveru odrážajúca nekogentné ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu nie je vyňatá spod kontroly v kontexte posudzovania nekalých zmluvných podmienok.

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Odvolanie žalobcov je dôvodné.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok žalovaného v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením a nesprávnym skutkovým zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (k tomu pozri II.ÚS 78/05).

15. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalovaným ako bankou/veriteľom a žalobcami ako dlžníkmi bola dňa 22.11.2011 uzatvorená Zmluva o poskytnutí úveru „K. č. U XXXXXX-XX (ďalej len „Zmluva o úvere“), na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcom úver vo výške 15.442,50 eura, ktorý mali žalobcovia ako dlžníci vrátiť v 240 mesačných splátkach po 127,60 eura mesačne, pri úrokovej sadzbe 7,74 % ročne. Celková čiastka, ktorú mali dlžníci vrátiť predstavovala sumu 30.624 eur, pričom termín konečnej splatnosti úveru mal nastať dňa 20.11.2031.

16. Podľa ustanovenia § 52 odsek 1 až 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

17. Podľa ustanovenia § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa odseku 2, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa odseku 3, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa odseku 5, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa odseku 9, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

18. Podľa ustanovenia § 53c Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, ak je spotrebiteľská zmluva vyhotovená písomne, predmet a cena nesmú byť uvedené menším písmom ako iná časť takejto zmluvy s výnimkou názvu zmluvy a označení jej častí. Zmluva uzatvorená v rozpore s týmto ustanovením je neplatná.

19. Podľa ustanovenia § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa odseku 2, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

20. Podľa ustanovenia § 298 odsek 1 C.s.p., súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná obchodníkom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa odseku 2, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie obchodníkovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

21. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcami a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským podľa ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Zároveň nebolo sporné, že medzi žalobcami a žalovaným došlo k uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa príslušných ustanoví zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“).

22. Na úvod odvolací súd tiež uvádza, že aj Najvyšší súd Slovenskej Republiky vyslovil, že v prípade žaloby spotrebiteľa o určenie/vyslovenie neprijateľnosti alebo neplatnosti zmluvnej podmienky nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/27/2018 z 28.3.2019).

23. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 odsek 1 priamo uvádza, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). S akoukoľvek neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve sa spája sankcia neplatnosti, čo priamo vyplýva z ustanovenia § 53 odsek 5 Občianskeho zákonníka

24. Samotná možnosť spotrebiteľa domáhať sa na súde ochrany proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom proti porušiteľovi bola v čase podania žaloby umožnená v ustanovení § 3 odsek 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“). Možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, vyplýva aj z ustanovenia § 53a Občianskeho zákonníka.

25. Je potrebné konštatovať, že žalobcovia uzatvorili typickú formulárovú zmluvu, ktorej obsah pripravil žalovaný, pričom žalobcovia nemali možnosť zmeniť jej obsah. Rovnako tak nemali možnosť participovať na príprave zmluvných podmienok a museli ich buď prijať v takom rozsahu, ako ich pripravil dodávateľ alebo odmietnuť zmluvu ako celok, vrátane zmluvných podmienok. Možnosť ovplyvniť znenie zmluvných podmienok je iba fiktívna. Spotrebiteľské právo je preto určené na efektívne zamedzenie používania neprijateľných zmluvných podmienok. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku konfrontácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne vzhľadom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený, pri konfrontácii je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosti spotrebiteľa. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky (posudzuje sa, či zmluvná podmienka je z objektívneho hľadiska spôsobilá negatívne zasiahnuť do práv spotrebiteľa) ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

26. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný listom zo dňa 09.07.2014 označeným ako „Vyhlásenie splatnosti úveru“ žalobcom oznámil, že v dôsledku neuhradenia splatných splátok v stanovenom termíne pristúpil v zmysle Obchodných podmienok k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru č. U XXXXXX. Ďalej žalobcom oznámil, že výška pohľadávky ku dňu 09.07.2014 je v sume 15.229,81 eura, ku ktorej je potrebné pripočítať poplatky a zmluvné pokutu spolu vo výške 390,76 eura.

27. Zo Zmluvy o úvere, časť Základné podmienky vyplýva, cit.: „V prípade nesplácania Úveru je Banka oprávnená postupovať podľa príslušných ustanovení OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto Úverovej zmluvy.“ Z článku 3. Vyhlásenie Klienta, bod 3.3 vyplýva, cit.: „Klient potvrdzuje, že sa pred podpisom tejto Úverovej zmluvy oboznámil so znením OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou Úverovej zmluvy a s ich obsahom súhlasí.“

28. Z článku 7, bod 44 a 44.1. Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa 11.06.2010 vyplýva, cit.: „Banka môže požadovať, aby klient vrátil celú poskytnutú sumu úveru s príslušenstvom, ktorá sa na požiadanie veriteľa stane okamžite splatnou v prípade, ak klient je v omeškaní s úhradou viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky alebo čiastočného plnenia splátky počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace a bol na ich zaplatenie písomne vyzvaný,“.

29. Z článku 7, bod 36 Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa 01.07.2013 vyplýva, cit.: „Banka je oprávnená žiadať od klienta zaplatenie celej pohľadávky banky, ktorá sa stane okamžite splatnou, ak je klient v omeškaní s úhradou jednej splátky alebo čiastočného plnenia jednej splátky počas obdobia dlhšieho ako 3 mesiace a to za podmienok ustanovených v § 53 ods. 9, § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka,“.

30. Súd prvej inštancie predbežne ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v odôvodnení svojho rozhodnutia vyhodnotil už ustanovenie samotnej Zmluvy o úvere, v zmysle ktorého je Banka v prípade nesplácania Úveru oprávnená postupovať podľa príslušných ustanovení OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto Úverovej zmluvy, ako aj ustanovenie článku 3, bod 3.3 Zmluvy o úvere, v zmysle ktorého mal Klient potvrdiť, že sa pred podpisom tejto Úverovej zmluvy oboznámil so znením OP, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou Úverovej zmluvy a s ich obsahom súhlasí. S uvedeným právnym posúdením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje.

31. Obchodné podmienky, na ktoré Zmluva o úvere odkazuje neboli zmluvnými stranami individuálne dojednané, taktiež žalobcami podpísané. Nemožno mať pochybnosti o tom, že postup dodávateľa, ktorý len v rámci neprehľadných zmluvných dojednaní odkáže na všeobecné obchodné podmienky je voči spotrebiteľovi nekorektný a netransparentný. Práve odkazy v rôznych listinách robia zmluvu pre spotrebiteľa nezrozumiteľnou, neprehľadnou. Takéto dojednania spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže takéto odkazy na niekoľko listín obsiahnuté vo viacerých dokumentoch značne sťažujú orientáciu v zmluvných dojednaniach bežnému spotrebiteľovi. Spotrebiteľ takýmto spôsobom stráca na ochrane, dojednania o závažných právach a povinnostiach nie sú dostatočne transparentné, dôležité dojednania sú odsunuté do všeobecných podmienok a iných dokumentov. Požiadavka transparentnosti zmluvných podmienok nemôže byť obmedzená len na ich zrozumiteľnosť z formálneho a gramatického hľadiska. Pri vyhodnocovaní zmluvných podmienok z hľadiska ich ne/prijateľnosti je potrebné okrem znenia a koncepcie samotnej zmluvnej podmienky prihliadať tiež na všetky okolnosti prípadu, vrátane spôsobu kontrahovania.

32. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-449/13, podľa ktorého „Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: - jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, a - jednak bránia skutočnosti, aby sa súd z dôvodu štandardného ustanovenia musel domnievať, že spotrebiteľ uznal úplné a správne vykonanie veriteľom jeho predzmluvných povinností, pričom toto ustanovenie má za následok aj prenesenie dôkazného bremena o vykonaní uvedených povinností, ktoré môže narušiť účinnosť práv priznaných smernicou 2008/48.“

33. Takéto vyhlásenie je predčasné a nemožno s ním spájať zamýšľané právne dôsledky. Vyhlásenie o oboznámení sa so zmluvnými podmienkami a súhlas s ich dodržiavaním je už samotným obsahom a zmyslom súčasťou procesu uzatvárania zmluvy. Zmluvná podmienka je neprijateľná aj z dôvodu, že v rozpore s požiadavkou dobrej viery zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Súd prvej inštancie dospel k správneému záveru v tom smere, že uvedenou zmluvnou podmienkou sa súčasne na spotrebiteľa neprijateľne bez ďalšieho prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s obsahom zmluvy, porozumenia jej obsahu a okolností uzavretia zmluvy v tiesni alebo za nápadne nevýhodných podmienok na spotrebiteľa. Je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že zmluvná podmienka spotrebiteľa ovplyvní pri uplatňovaní jeho práv (napr. spotrebiteľ nevyužije svoje právo podľa § 49 Občianskeho zákonníka), resp. u spotrebiteľa vyvolá dojem, že sa nemôže dovolávať súdnej ochrany, keďže platí domnienka, že si zmluvu prečítal a jej obsahu a konštrukcii porozumel. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potenciálnemu uplatneniu jeho práv na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odraďený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Uvedenou zmluvnou podmienkou sa na spotrebiteľa taktiež neprijateľne prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s esenciálnymi informáciami podstatnými pre posúdenie vhodnosti a únosnosti úveru podľa zmluvy v kontexte jeho majetkových pomerov a finančných možností. Je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno.

34. Dôkazné bremeno ohľadne existencie vôle spotrebiteľa byť viazaný nielen zmluvou, ale aj obchodnými podmienkami, ako aj skutočnosť, že spotrebiteľ bol s týmito podmienkami riadne oboznámený, zaťažuje dodávateľa, pričom pre preukázané oboznámenie sa nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol so zmluvnými dojednaniami zoznámený.

35. Za tohto stavu bolo nutné vyhodnotiť dojednanie o inkorporácii Obchodných podmienok ako neplatné s poukazom na ustanovenie § 53 odsek 1 v spojení s § 53 odsek 5 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na neplatnosť inkorporačnej doložky, vzťahujúcej sa na Obchodné podmienky, dodávateľ nemohol pristúpiť k zosplatneniu úveru postupom podľa príslušných ustanovení Obchodných podmienok.

36. K samotným zmluvným podmienkam uvedeným v článku 7, bod 44 a 44.1. Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa 11.06.2010 a v článku 7, bod 36 Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypopôžička zo dňa 01.07.2013 odvolací súd uvádza nasledovné:

37. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Spotrebiteľ v konečnom dôsledku stratí výhodu splácania úveru v splátkach. Sporné zmluvné dojednania uvedené v Obchodných podmienkach žalovaného týkajúce sa oprávnenia banky (žalovaného) mimoriadne zosplatniť úver boli napísané malým písmom spôsobujúcim nečitateľnosť, resp. netransparentnosť daného dokumentu.

38. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch novelizujúci v čl. II Občianskeho zákonníka zaviedol s účinnosťou od 1. júna 2010 ustanovenie § 53c, ktorého cieľom bolo regulovať veľkosť písma niektorých častí (náležitostí) v spotrebiteľskej zmluve. Je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že ak sú podstatné náležitosti zmluvy uvedené menším písmom, spotrebiteľ im nebude venovať náležitú pozornosť, pričom môže ísť o najdôležitejšie časti zmluvy. Ustanovenie v pôvodnom znení bolo v prípade písomnej zmluvy zamerané výhradne na podstatné náležitosti zmluvy, ktoré nesmeli byť uvedené menším písmom zmluvy s výnimkou názvu a označení jej častí, čo však nevyučovalo situáciu, keď dodávateľ celú zmluvu uviedol rovnakým malým a nečitateľným písmom. Vzhľadom na nedostatky právnej úpravy pristúpil zákonodarcia zákonom č. 106/2014 Z.z. k podstatnej revízii predmetného ustanovenia, keď za prvú vetu vložil novú druhú vetu nasledovného znenia: „Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ako aj ustanovenia obsiahnuté vo všeobecných obchodných podmienkach alebo v akýchkoľvek iných zmluvných dokumentoch, ktoré so spotrebiteľskou zmluvou súvisia, nesmú byť uvedené pre spotrebiteľa nečitateľným a menším písmom, ako ustanoví vykonávací predpis.“ Zákonodarcia reagoval na zneužívajúcu prax dodávateľov, ktorí napriek tomu, že používanie drobného písma je nekalou obchodnou praktikou, toto naďalej a sústavne používajú.

39. Zakomponovanie tak dôležitých zmluvných dojednaní týkajúcich sa mimoriadneho zosplatnenia úveru do Obchodných podmienok žalovaného, predstavuje aj podľa názoru odvolacieho súdu nekalú obchodnú prax, ktorej nemožno priznať právnu ochranu. Odhliadnuc od malého písma, netransparentnosti Obchodných podmienok ako celku, ako aj skutočnosti, že sa jednalo o dôležité zmluvné dojednania týkajúce sa zmeny záväzku spotrebiteľov, odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že Obchodné podmienky neboli zmluvnými stranami individuálne dojednané a dodávateľ (žalovaný) nepreukázal, či spotrebiteľia mali vôbec možnosť sa s danými zmluvnými dojednaniami oboznámiť pred podpisom samotnej Zmluvy o úvere.

40. K argumentu žalovaného, že v danom prípade ustanovenia Všeobecných obchodných podmienok odzrkadľovali zákonnú právnu úpravu odvolací súd uvádza, že neprijateľnosť daných zmluvných podmienok nie je daná ich samotným znením, ale tým, že zmluvné podmienky nespĺňajú predpoklady individuálneho dojednaní, neboli osobitne vyjednané zmluvnými stranami, ale boli priamo vtelené do textu neprehľadných Obchodných podmienok malým písmom, pričom vzhľadom na tento spôsob dojednaní sankcie v podobe mimoriadneho zosplatnenia úveru je možné jednoznačne konštatovať, že spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvného vzťahu na úkor žalobcov ako spotrebiteľov. Z uvedeného dôvodu je daná odvolacia námietka irelevantná.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel súd prvej inštancie k správne záveru o neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v článku 7, bod 44 a 44.1. Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypožička zo dňa 11.06.2010 a v článku 7, bod 36 Obchodných podmienkach VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov v rámci programu Hypožička zo dňa 01.07.2013.

42. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch I., II. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania podľa ustanovenia § 387 odsek 1, 2 Civilného sporového poriadku ako vecne správny potvrdil.

43. V súvislosti s odvolaním žalobcov voči výrokom IV. a V. napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné:

44. Z obsahu spisu vyplýva, že po vyhlásení splatnosti úveru dňa 09.07.2014 žalovaným ako veriteľom, mal žalovaný pristúpiť k výkonu záložného práva, viaznuceho nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcov. V záujme odvrátenia tejto situácie žalobcovia uzatvorili dňa 24.10.2016 so spoločnosťou E., s.r.o. kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov na spoločnosť Ziles, s.r.o., za kúpnu cenu 44.000 eur, pričom časť tejto kúpnej ceny bola vyplatená spoločnosti Dražby a aukcie, s.r.o. (v súvislosti s konaním dražby v prospech veriteľa žalobcov, teda v prospech žalovaného). Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 29C/22/2018-469 zo dňa 24.11.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/17/2022-533 zo dňa 14.03.2023 konajúci súd zaviazal žalobcov na vydanie bezdôvodného obohatenia v prospech spoločnosti E. s.r.o., z dôvodu, že došlo k zániku kúpnej zmluvy zo dňa 24.10.2016, v dôsledku odstúpenia od nej.

45. Z obsahu podanej žaloby ako aj jej zmien, či vyjadrení žalobcov v priebehu súdneho konania vyplýva, že žalobcovia sa domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré malo na strane žalovaného vzniknúť v súvislosti s tým, že tento nebol oprávnený pristúpiť k mimoriadnemu zosplatneniu úveru, resp. mimoriadne zosplatnenie úveru bolo neplatné, a preto žalovaný nemal nárok na zaplatenie splátok úveru, ktorých splatnosť ešte v zmysle Zmluvy o úvere nenastala. Bezdôvodné obohatenie majú predstavovať splátky úveru, ktorých splatnosť ešte nenastala. Z vyjadrenia žalobcov tiež vyplýva, že títo majú zato, aby sa veci dostali do pôvodného stavu, tzn. ako keby nedošlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru (pozri vyjadrenie žalobcov zo dňa 20.01.2025). Z odôvodnenia napadnutého rozsudku však takýto záver, dôležitý pre rozhodnutie vo veci samej, nevyplýva.

46. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie ako predbežnej právnej otázke mal venovať vyššie uvedenej skutočnosti, teda vyhodnotiť, či došlo alebo nedošlo k mimoriadnemu zosplatneniu úveru, nakoľko práve po ustálení tejto otázky, je možné rozhodovať o prípadnom vzniku bezdôvodného obohatenia.

47. Cieľom právnej úpravy bezdôvodného obohatenia v Občianskom zákonníku (ale aj v iných právnych predpisoch súkromného práva; v menšej miere sa tento inštitút vyskytuje aj v normách práva verejného) je reparácia nerovnováhy, ku ktorej dochádza bez relevantného právneho dôvodu v majetkovej sfére subjektov právnych vzťahov. K majetkovej nerovnováhe dochádza v právnych vzťahoch pomerne pravidelne, avšak o bezdôvodnom obohatení možno hovoriť výlučne vtedy, ak absentuje právny dôvod tejto majetkovej nerovnováhy. Právnym dôvodom môže byť zákon alebo na základe zákona právne relevantná skutočnosť (napr. zmluva, vznik škody a pod.). Primárnou funkciou právnej úpravy bezdôvodného obohatenia je tak náprava nespravodlivej majetkovej nerovnováhy vzniknutej z titulu absencie relevantného právneho dôvodu. Hovoríme o funkcii reparačnej či reštitučnej.

48. Právna úprava bezdôvodného obohatenia je subsidiárna vo vzťahu k iným inštitútom súkromného práva v tom zmysle, že sa uplatní výlučne vtedy, ak právne následky majetkovej nerovnováhy nie sú pokryté inou právnou úpravou predstavujúcou právny dôvod vzniku záväzku, a teda i príslušných reparačných ustanovení.

49. Na vznik osobitného záväzkovo-právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje kumulatívne splnenie zákonných predpokladov. Prvým zákonným predpokladom je objektívna fakticita vzniku majetkovej výhody či prospechu, merateľná a vyjadriteľná všeobecným peňažným ekvivalentom. Pojmovým znakom tohto faktického stavu však musí byť absencia relevantného právneho dôvodu vzniku tohto obohatenia. Na vznik právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia však nestačí existencia objektívnej skutočnosti vzniku majetkovej výhody určitého subjektu práva bez právneho dôvodu. Toto obohatenie musí ísť „na úkor“ iného subjektu práva. To znamená, že majetkový prírastok jedného subjektu sa musí v určitej peniazmi vyjadriteľnej miere prejavíť v majetkovej sfére iného subjektu. Musí teda existovať určitá kauzálna väzba medzi obohatením sa jedného subjektu (majetkový prospech) a úbytkom (ujmou) v majetkovej sfére iného subjektu (k tomu pozri Števec M., Dulak A., Bajánková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol.: Občiansky zákonník II. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck. 2019. s. 1723-1734).

50. Výpočet jednotlivých skutkových podstát bezdôvodného obohatenia uvedený v zákone je len príkladný, čo plne korešponduje aj konštantnej judikatúre európskych ústavných súdov, ako aj ostatných európskych súdnych autorít. Odvolací súd napríklad poukazuje na nález Ústavného súdu ČR publikovaný pod sp. zn. IV. ÚS 1241/2012 z 13. marca 2013, v zmysle ktorého cit.: „Nelze proto tolerovat formalistický postup, jímž se za použití sofistikované argumentace odůvodňuje zřejmá nespravedlnost. Obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku; povinnost soudů nalézat právo neznámá pouze vyhledávat přímé a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad.“

51. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že medzi žalovaným a žalobcami nevznikol záväzkovo-právny vzťah vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia, nakoľko to bola spoločnosť E., s.r.o., ktorá plnila priamo žalovanému dlh za žalobcov (ako dlžníkov). Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že v danom prípade išlo o právo veriteľa prijať predmet plnenia a bezdôvodné obohatenie vzniklo nezávisle na osobe veriteľa s tým, že mu plnil niekto iný, t.j. spoločnosť E., s.r.o. namiesto toho, kto mal túto povinnosť (t.j. povinnosť mali dlžníci v zmysle Zmluvy o úvere).

52. Podľa názoru odvolacieho súdu je aj vyššie uvedený záver súdu prvej inštancie predčasný. Aj keď v danom prípade išlo o právo veriteľa prijať plnenie, súd prvej inštancie mal v zmysle žalobného návrhu (v spojení s jeho zmenami) preskúmať, či nejde o prípad, kedy právny dôvod odpadol (napr. z dôvodu neplatnosti mimoriadneho zosplatnenia úveru). Súd prvej inštancie ďalej konštatoval, že medzi stranami sporu nevznikol záväzkovo-právny vzťah vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia však nie je zrejmé, či konajúci súd vzal do úvahy špecifickú situáciu daného konania. Špecifickosť danej situácie spočíva v tom, že zmluva medzi žalobcami a spoločnosťou E., s.r.o. zanikla v dôsledku odstúpenia od zmluvy (k tomu pozri rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 29C/22/2018-469 zo dňa 24.11.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/17/2022-533 zo dňa 14.03.2023), teda žalobcovia sú na základe právoplatných

súdnych rozhodnutí povinní spoločnosti E., s.r.o. vrátiť bezdôvodné obohatenia (tzn. aj sumu, ktorú za nich spoločnosť E., s.r.o. uhradila žalovanému ako veriteľovi).

53. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a dôvody, odvolací súd v súlade s ustanovením § 389 odsek 1 písm. b) C.s.p. rozsudok vo výroku IV. a súvisiacom výroku V. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Po vrátení veci súd prvej inštancie zaujme stanovisko k podstatnej argumentácii žalobcov, teda ustáli, či došlo k platnému vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Pokiaľ dospeje k záveru, že k zosplateniu úveru nedošlo (pre jeho neplatnosť), následne ustáli, či na strane žalovaného mohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu (spočívajúce v prijatí splátok, ktorých splatnosť ešte nenastala). Zároveň zaujme postoj k otázke, na koho úkor sa žalovaný bezdôvodne obohatil a to pri zohľadnení všetkých okolností daného prípadu. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že právna úprava inštitútu bezdôvodného obohatenia v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka je všeobecná, pričom v zákone sú len príkladmo uvedené jednotlivé skutkové podstaty. Úlohou konajúceho súdu je preto zvážiť, či vzhľadom na špecifickosť danej situácie nie je možné aj prejednávany prípad subsumovať pod inštitút bezdôvodného obohatenia.

54. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie tiež o všetkých trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 odsek 3 C.s.p.).

55. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).